

Len van Rijn

- Afgestudeerd HALO in 1996
- 1996 – 1998 leerkracht L.O. in verschillende onderwijstypen
- 1996 – 2008 vakleerkracht L.O. en MRT Haagse Nutsscholen
- 2008 – heden Docent praktische bewegingsdidactiek HALO (3 dagen)
- 2008 – heden stafmedewerker Arbo en huisvesting KVLO (2 dagen)

Inhoud workshop

- **Wet en regelgeving**
- **Modelverordening onderwijshuisvesting VNG -> Lokale verordening**
- **Bouwtechnische eisen en normen**
- **Verantwoordelijkheid eigenaar**
- **Verantwoordelijkheid werkgever**
- **Inrichting gymzalen**
- **Knelpunten**
- **Beïnvloedingsmogelijkheden**

Wet en regelgeving

- **1997: Van Rijk naar Gemeente**
- **Geld voor onderwijshuisvesting in gemeentefonds**
- **Zorgplicht gemeente: nieuwbouw, uitbreiding, medegebruik, aanpassing, onderhoud buitenkant (m.u.v. schilderwerk), renovatie binnenkant (cv)**
- **Zorgplicht schoolbestuur: Onderhoud binnenkant (waaronder instandhouding inrichting en vloer)**

NB: algehele doordecentralisatie mogelijk naar schoolbestuur. In deze presentatie ga ik daar niet vanuit.

Gemeentelijk beleid

- Programma huisvestingsvoorzieningen; jaarlijkse vaststelling door gemeenteraad
- Besturen dien aanvragen in
- Overleg met besturen: OOGO
- **Gemeentelijke verordening regelt e.e.a., deels wettelijk bepaald, mogelijkheden voor lokaal beleid**

Modelverordening Onderwijshuisvesting VNG

- **omvang voor het gebruik: (minimaal wettelijk)**
 - **BO: 1.5 klokuur, SBO: 2.25 klokuur**
 - **VO: rooster + ruimtebehoeftemodel bij nieuwbouw**
- **inroostering:**
 - **PO: binnen straal van 1000 meter van school**
 - **VO: binnen straal van 2000 meter**
 - **regels inroostering: eerst eigenaar gymzaal inroosteren, zo veel mogelijk in een zaal inroosteren**
 - **maximale bezetting zaal PO: 26 klokuren, VO: 40 lestijden**
- **criteria nieuwbouw:**
 - **geen medegebruik mogelijk in andere zaal**
 - **minimaal 15 jaar voldoende zaalbezetting (20 klokuren BO, 10 groepen SO)**

-
- **criteria uitbreiding: zaal < 140 m²!!!!!!**

Modelverordening Onderwijshuisvesting VNG (vervolg):

bouwvoorschriften:

-nieuwbouw: 252 m², 5 m hoog

-nieuwbouw en bestaand: 2 was -en kleedruimten met douches

(NB: alleen wasbakken is onvoldoende. Dit valt onder aanpassing en is met een snellere procedure te bereiken dan renovatie)

•financiële normering: bouwkosten, eerste inrichting, huur sportveld, vergoeding per klokuur gebruik

•procedures en formulieren voor aanvragen en voor gegevens

NB: Bedragen jaarlijks in verordening bijgesteld op grond van prijsindex en niet op basis van werkelijke kostprijs.

Gevolg Budgetten over het algemeen te laag

Verantwoordelijkheid eigenaar/exploitant:

- 1. Eerste inrichting**
- 2. Vervanging eerste inrichting**
- 3. Jaarlijkse inventarisering**
- 4. Controle en onderhoud sportvloer
(minimaal ISA Keurmerk niveau 3)**
- 5. Controle en onderhoud gebouw**
- 6. Ingebruikgeving**
- 7. Schoonmaak en hygiëne**
- 8. Veiligheid gebouw voor gebruikers/huurders**

Verantwoordelijkheid werkgever:

- 1. RIE werkplek/leerplek (artikel 5 Arbo-wet)**
- 2. Vaststellen maximale groepsgrootte in relatie tot zaaloppervlakte**
- 3. Bedrijfs hulpverlening en EHBO**
- 4. Melding schade en gebreken aan gehuurde gebouw en toestellen**
- 5. Opstellen huisregels en gedragsregels in de gymzaal**
- 6. Opstellen en oefenen ontruimingsplan**
- 7. Melden en registreren van ongevallen**

Inspanning "verplichting" sectie:

- 1. Budget voor materiale instandhouding OLP overeenstemmen met meerjarenbegroting**
- 2. Betrokkenheid keuring en vervanging (aanwezig zijn bij keuring)**
- 3. RI&E; inschakelen medewerker Arbodienst met controlelijsten gymnastieklokaal**
- 4. Zelf-evaluatie met vragenlijsten: Arbocatalogus PO en VO**
- 5. Zitting nemen in (G)MR**
- 6. Wijzen op verantwoordelijkheid**

Huidige knelpunten

- Niemand voelt zich verantwoordelijk**
- Ontbreekt aan overzicht: (wie gebruikt wat wanneer ?)**
- Weinig afstemming onderwijsgebruik-medegebruik**
- Te weinig controle op medegebruik**
- Te grote groepen & Te kleine lokalen**
- Geen periodieke RI&E**
- Verouderde of afgekeurde inrichting**
- Slechte vloeren, niet periodiek gekeurd**
- Sporthallen; lawaai/geen of slecht werkende scheidingswand**
- Slechte akoestiek**
- Onvoldoende schoonmaak**
- Te kleine toestelberging**
- Geen/te kleine docentenruimte**
- Te weinig kleed- en wasruimte**

Nieuwbouw en renovatie

<http://www.youtube.com/watch?v=7C9dMreucU&feature=related>

- **Rijksnormering: Bouwbesluit VROM (nieuw per 1 januari 2012)**
- **Arbo-wet en Arbo-besluit* en arbocatalogi**
- **NEN normen (Nederlands Normalisatie Instituut); toestellen**
- **EPN: Energie Prestatie Normering (NEN-2916)**
- **MER: Wet Milieubeheer**
- **Brandweerverordening**
- **Nutsbedrijven**
- **Gemeentelijke bouwverordeningen**
- **Drank en Horecawet**

Specifiek voor gymlokalen

Voorheen was voorgaande niet gebundeld, geen handzaam overzicht,
algemeen van aard.

sinds 2006 heeft bundeling plaatsgevonden:

- **ISA/NOC*NSF:**

Normen voor sportaccommodaties in Handboek Sportaccommodaties

- **KVLO**

Normen en aanbevelingen gymzalen en sportaccommodaties met
schoolgebruik

Normen (vakinhoudelijk)

**Handboek
Sportaccommodaties
Isa-sport NOC*NSF**

Normen KVLO

Ter overtuiging:

Zaalafmetingen bewegingsonderwijs uit 2003

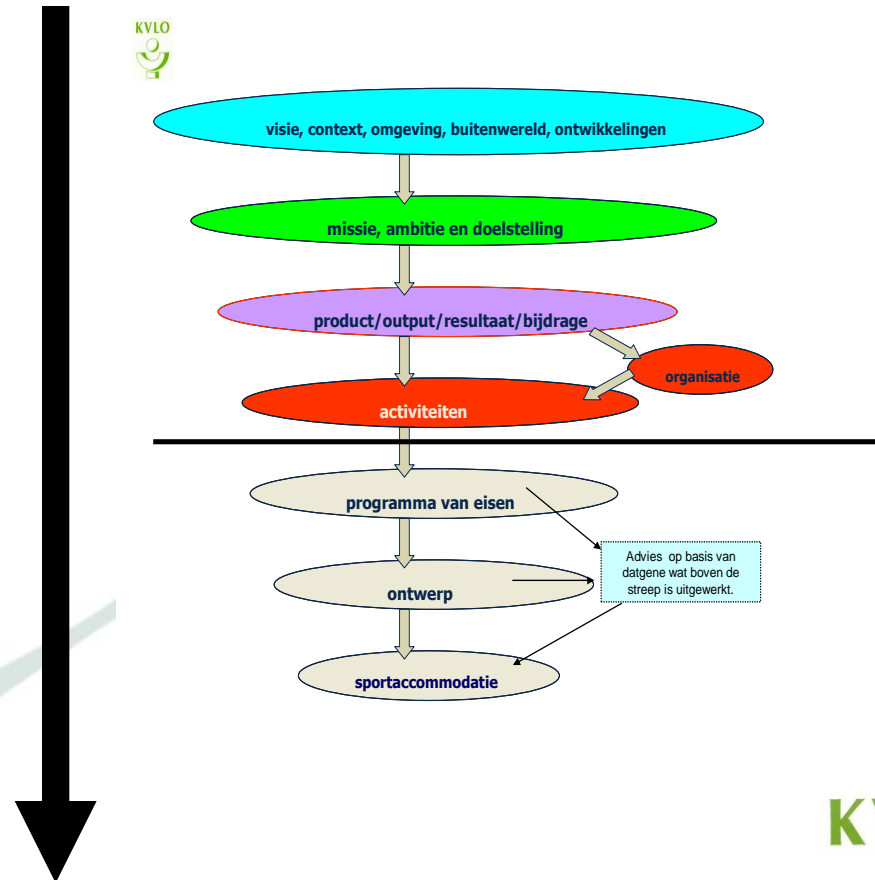
Verschijningsvormen Accommodatie

Lessen Lichamelijke Opvoeding

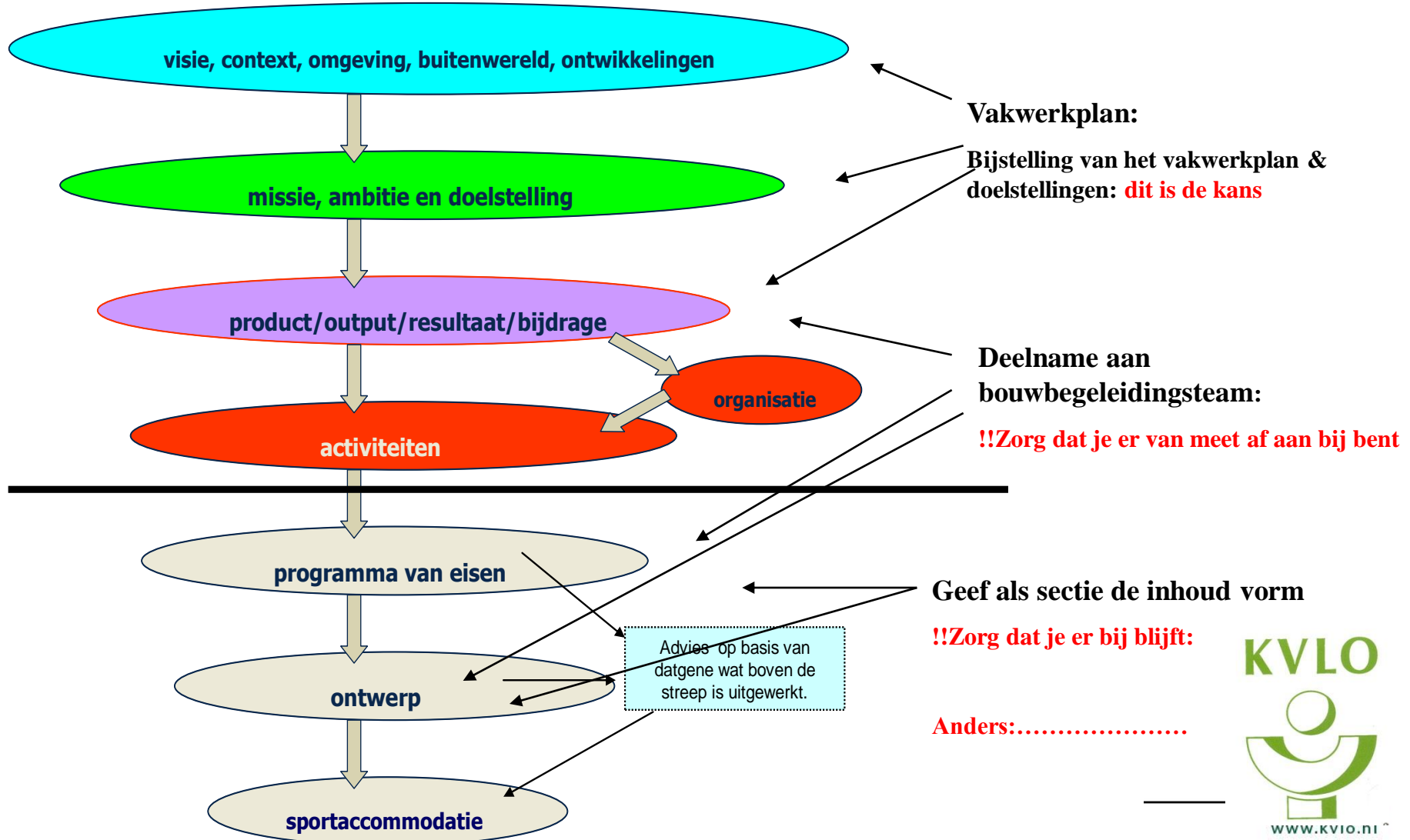
- Schoolgymzaal
- Sporthal (als onderdeel van verenigingsaccommodatie)
- Grote gymzaal (als onderdeel brede school/wijkfunctie)
- Sportactieve (school) pleinen
- Innovatieve accommodaties (daken van zalen, gebouwen etc.)

Het bouwproces

- Programma van wensen
- Programma van eisen
- Aanbesteding architect
- Voorlopig ontwerp
- Definitief ontwerp
- Maken bestek en kostenraming
- Aanbesteding
- Aannemer gunning
- Bouwfase.

Van visie naar vorm

Belangrijk !!!

- Wie betaalt bepaalt..... of toch niet
- Meerdere gebruikers ; meerdere belangen _____compromissen
- Gemeente bepaalt (vaak te laag) bouwbudget.
(voorziening nieuwbouw / 1^e inrichting veel te laag)
- Gemeente heeft vaak een integraal huisvestingsplan reeds vastgesteld
- Schoolbestuur is bouwheer en gesprekspartner gemeente / bouw
- Bouwbegeleiding is interessant, maar intensief proces.
- Uitdaging: Niet terzake kundige mensen verleiden de noodzaak in te zien van arbo en bouwtechnische uitgangspunten

Risico's tijdens verloop bouwproces

Fase bouwproces	Mogelijk knelpunt	Actie sectie/school
Programma van wensen	Ambities stapelen t.o.v. beschikbaar budget. Bij MF gebruik: compromis is het hoogst haalbare	Reële afweging maken met medegebruikers voor het programma van Eisen. Wat is noodzakelijk en wat is wenselijk voor beide partijen
Programma van eisen	Zorg dat alle normen / wensen / eisen als outcome specificatie worden meegenomen in het programma van eisen	“Huiswerk”, zorg dat je op de hoogte bent van alle regelgeving etc.
Aanbesteding architect	Architect die wordt gekozen heeft weinig ervaring met lokalen L.O.	Probeer invloed uit te oefenen op de architectkeuze/ in de selectiecommissie plaats te nemen.
Voorlopig ontwerp	Over het hoofd zien van noodzakelijke voorzieningen	Vergelijk het VO met het programma van eisen en breng die als verbeteringen in in de fase naar het DO
Definitief ontwerp	Hierin kan “niets” meer gewijzigd worden> wijzigingen zijn duur meerwerk	controleren
Maken bestek en kostenraming	Bij kostenoverschrijding dreigen bezuinigingen op elementen gymzaal	Zorg dat je bij de keuzes betrokken bent.
Aanbesteding		
Aannemer gunning		
Bouwfase	Aannemer bezuinigt op afwerking en materialisering, soms uit werkdruk	Zorg dat op het gebied van bijv arbo geen andere materialen worden gebruikt dan in bestek is geregeld.

Informatie:

1. www.kvlo.nl onder knop publicaties
2. Themanummer huisvesting. LO nr. 2 2001
3. Akoestiek: LO 12 2010
4. Brochure zaalafmeting Bewegingsonderwijs, KVLO 2003
5. Veelgestelde vragen Huisvesting; www.kvlo.nl rubriek service